

Nina Lundgren, hedersmedlem av Björklingebygdens släktforskarförening, har avlidit. Hon dog den 5 december i en ålder av 97 år. Hon var född i Gävle där hon levde som gift och länge var verksam som tidningsdistributör med egen firma. På 80-talet flyttade hon som änka och pensionär till Viksta och ägnade sig åt sina hobbies släktforskning och vävning. Närmast sörjande är sonen Bengt Lundgren med hustru Lena och barnen Tomas och Magnus samt dottern Gudrun Anstrén med sönerna Ludwig, Philip och Max.

Nina var flitig, öppen och oerhört generös med forskningsresultaten. Hon hjälpte många som söker sina anfäder och anmödrar. En av dem är Birgitta Ekvall, bosatt i Malmö, som redde ut sin farfars släkt i Uppland under många års kontakter med Nina. Birgitta ger här glimtar av hur det gick till.

Tack, Nina Lundgren, för farfars släkt

Egentligen kände jag knappast min farfar, Karl Emanuel Ekvall, född 1872 i skomakartorpet Andersbo på Myrby ägor i Skuttunge. Jag satt aldrig i hans knä när jag var liten. För mig var han en snäll gammal farbror som hostade i en röd snusnäsduk och då och då gav mig en blank tioöring när jag och pappa Gösta hälsade på. Farmor Selma värmde kokkaffe på gaslåga, det sprakade i hallens kolkamin och luktade piprök i lägenheten på Odengatan i Stockholm. Farfar dog 1947, när jag var 14 år och hade annat än släkt i tankarna.

Men tack vare Nina Lundgren, som hann släktforska i över 30 år innan hon gick bort i början av december, 97 år gammal, fick jag veta så mycket om farfar och hans anor att det skulle räcka till en roman. När ett tjockt kuvert damp ner i min skånska brevlåda en dag i slutet av 1980-talet fick jag plötsligt rötter i bl a Björklinge, Viksta, Tensta, Tierp, Vendel, Dannemora, Rasbo, Huddunge och Harbo, orter som jag aldrig dittills hört talas om. Nina hade med hjälp av bl a Torbjörn Norman, som också nyligen lämnat oss, grävt fram stommen till min egna uppländska historia. Detta var sanslöst intressant för en storögd nybörjare i genealogi och ledde till besök och kontakter per brev och telefon med Nina och Björklingebygdens släktforskarförening under många år.

Då och då hörde Nina av sig och berättade glatt om en "ny" soldat, torpare, jordegumma, bonde eller dräng som hon hittat åt mig i Giötblunna, Gålvasta, Hökby, Lena, Mumsarby eller t ex Säfvasta. Till att börja med fick jag en del basfakta ur kyrkböckerna, men snart blev det mera avancerade fynd ur mantalslängder och domböcker. När hon redde ut gårdarnas ägarlängder kunde hon knyta dittills okända släktband. Anfäderna och anmödrarna som levde innan präster och klockare började skriva födelse- och husförhörslängder blev allt fler.

Ofta hade hon olika tänkbara trådar i fokus samtidigt och redovisade mer eller mindre trovärdiga argument för alternativen. Jag fick förslag att jobba vidare med och stundom blev det fullträff, någon gång tvärstopp och ibland var vi länge på villovägar. Men skam den som ger sig.

Hon kunde dra slutsatser med hjälp av uteslutningsmetoden. Och patronymikon, förstås.

- Jag kan inte förstå annat än att denne man är far till din Anders (eller Brita eller Göran). Vi har inte hittat någon annan som heter så på den gården eller i denna by vid just den här tiden, hette det.

Karl "Kalle" Ekvall visade sig ha flyttat till Kolmården i Sörmland och fick jobb hos min farmors far

som var kronoskogvaktare och finns avkonterfejad i uniform. Kalle deltog i slutet på 1890-talet i bekämpningen av den skadegörande nunnefjärilens larver som tog död på gran och tall. Kanske var det här han fick astma och började hosta. Han gifte sig med farmor och flyttade med familj till Nyköping och till slut Stockholm. Där drev han biografer och pratade aldrig om det fattiga torpet i Andersbo.

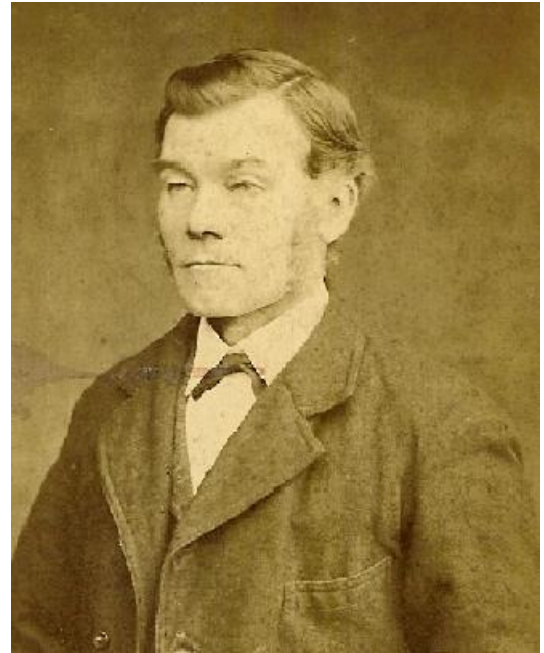
Sofia och yngsta dottern Elin framför stugan i Myrby där hon och barnen bodde efter att mannen flyttat till Björklinge

Härom året kom jag i alla fall dit under en rundtur i bygden, jag, mina nyfunna sysslingar Bo Ekvall, Urban Sjöström, Astrid Lindh och några andra ättlingar som nu träffades för första gången. Och så Nina förstås, som alltid gillade att träffa nya människor och åka på utflykt. Det röda huset i djupa skogen med skomakarverkstad och bostad var förfallet till bristningsgränsen, men en originell man med flätat skägg höll till i kåken och tycktes trivas i ensamheten. Vi fick titta på de dragiga fönstren som han försökte reparera, de provisoriska elledningarna, den rostiga järnspisen och resterna av jordkällaren. Och vi förundrade oss över hur ensligt man kunde bo förr. Kom folk verkligen ända hit till den här gläntan i obygden för att få sina skor tillverkade eller reparerade? Måste skomakaren Lars-Erik, han som tog namnet Ekvall, själv vandra runt långa vägar till traktens gårdar för att ta upp beställningar? Och brrr, så kallt och trångt och ödsligt det måste ha varit vintertid för en stor

barnfamilj.

Sofia Persdotter

Lars-Erik Ekvall

Inte undra på att Lars -Eriks hustru Sofia Persdotter ser bister ut på ett foto som någon hade med sig den där dagen. Det tunna håret sitter stramt i en nackknut och hon verkar nästan utmärglad. Vi bortskämda stadsbor insåg att hon måste ha haft ett hårt liv. Hon dog 1916 hos en dotter i Mölnbo, Överjärna, Sörmland. Tre år senare, i Forsby, Björklinge, lämnade Lars -Erik världen. Makarna levde en tid på var sitt håll, men var inte formellt skilda.

Flera rundturer vid andra tillfällen till torp och gårdar i farfars hembygd satte, i kombination med träffar hos Nina och fortsatt deckarjobb, fantasin i livslång rörelse. Ingen litteratur gick ju upp mot dessa "riktiga" människors öden. Jag funderar ofta över hur den här grenen av släkten klarade livhanken och om man orkade känna sig lycklig och tillfreds ibland. Allt var väl inte bara slit och släp?

Ta t ex Lars Eriksson Rask, född 1755 i Fredbro, Tierp, soldat nr 9 i Upplands regemente. Han gifte sig 1777 med Anna Ericsson från Degerbo och fick i tät följd fem barn med henne. Det yngsta,

Anna-Britta, var bara ett år när Rask dog under eller strax efter slaget vid Svensksund i augusti 1789.

Alla syskonen var under 15 år. Hur fick de mat för dagen i fortsättningen? Fick de ens bo kvar på soldattorpet?

Jag tänker också ibland på en annan soldat, Lars Larsson Rungren, född ca 1730 och nr 54 i Västmanlands regemente. Han gifte sig med Anna Olofsdotter från Gransätra, Harbo, fick tre söner i Huddunge, krigade i norra Europa och kom hem via Karlskrona. Där "blef han tokig", enligt kyrkboken. Dog "störd till sina sinnen" 1802 hos sonen Erik på Hässelby ägor i Harbo. Hustrun Anna slutade sina dagar 1817 på fattighuset.

Men Nina har även lotsat mig till lugnare levnadsöden, som ändå inte saknar dramatik. Catharina Göransdotter föddes 1821 i Smedby, Vendel, som dotter till bonden Göran Ersson och hans hustru Lena Persdotter från Exarby. Familjen levde stillsamt, fyra barn föddes. Och så dör plötsligt pappan när han är 34 år och mamman ett par år senare, bara 31. Barnen får växa upp hos släktingar, men inte tillsammans. Femåriga Catharina blir fosterbarn hos mammas kusin, bonden Mats Matsson på Mjölängen i Björklinge. Jag vågar tro att tösen fick det bra.

Det är naturligtvis inte bara mig som Nina Lundgren har hjälpt med liknande historier på gräsrotsnivå. Vi är många i björklingebygden som dragit nytta av hennes outtröttliga studier i arkiv, dom- och tänkeböcker. I hennes lilla stuga i Korsnäs, där hon bodde de sista åren av sitt liv, vimlade det av pärmar med utredningar och högar med anteckningar. Ingen begrep hur hon hittade bland tusentals handskrivna personakter och dokument. Någon dator fick aldrig plats på hennes överfulla arbetsbord. Men klar i huvudet och snabbtänkt som hon var kunde hon blixtnsnabbt bläddra fram data om människor som levt de senaste tre, fyra hundra åren.

Länge höll hon på med att kartlägga soldater i främst norra Uppland och lade upp ett kortregister för

dem. Hon skänkte också generöst av sina resultat till det större Soldatregistret i Uppland, som från 1989 drivs av Föreningen Upplands Släktforskarförening. Ett annat större projekt gällde byarna i Vendel och vilka som bott på gårdarna så långt tillbaka som möjligt. Detta skedde i samarbete med Carina Englund, Erik Falk, Anders Flood, Torbjörn Norman och Elisabeth Ström, som bl a inventerade mantalslängder och domböcker. Resultaten har förts in i en databas.

Det började redan när hon var ung. Hon växte upp i Gävle där hon också levde som gift med Alfons Lundgren och födde tre barn, Torsten (nu avliden), Bengt och Gudrun.

- Mamma var alltid intresserad av sin släkt och hon hade många anförvanter i Björklinge, berättar sonen Bengt Lundgren.

- Vi brukade hyra en stuga i Viksta och firade sommarloven där. På 80-talet åkte mamma dit allt oftare och så småningom skrev hon sig i kommunen. Och gick med i några föreningar.

Nina Lundgren yrkesarbetade länge. Hon var först knuten till Pressbyrån och tog efter en tid över ansvaret för distributionen av Stockholms morgontidningar i Gävle. När hon blev pensionär 1976 fick hon äntligen massor av tid för sin hobby. Hon hann väva också, ett annat stort intresse. Trasmattor och väggbonader, där motiven varierade från naturvyer till kyrkor.

Men allra roligast tyckte hon nog det var att träffa glada människor att prata med.

BIRGITTA EKVALL